

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/71/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3819204756
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3819204756.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v právnej veci účastníkov: navrhovateľky G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. L. č. XXXX/XX, P. a plnoletého dieťaťa: H. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom ul. J. č. X/X., E., zastúpeného JUDr. Dašou Taschovou, advokátkou so sídlom v Prievidzi, Košovská cesta č. 1, o zníženie výživného na plnoleté dieťa a o vzájomnom návrhu na zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 31. júla 2020 č.k. 7Pc/18/2019-376, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh navrhovateľky na zníženie výživného zamietol. Vyživovaciu povinnosť navrhovateľky k plnoletému dieťaťu zvýšil s účinnosťou od 28.11.2019 zo sumy 70 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne, ktoré zvýšené výživné navrhovateľku zaviazal platiť mesačne vždy vopred, najneskôr do 15. dňa kalendárneho mesiaca k rukám plnoletého dieťaťa. Tým zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza č. k. 9P 90/2013-57 zo dňa 29.04.2014 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Trenčín č. k. 6CoP 8/2015-83 zo dňa 24.02.2015 vo výrokovej časti o bežnom výživnom. V prevyšujúcej časti vzájomný návrh plnoletého dieťaťa zamietol. Zameškané výživné za obdobie od 28.11.2019 do 31.07.2020 vo výške 323,99 eur zaviazal navrhovateľku zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach po 20 eur, s účinnosťou od septembra 2020, najneskôr do 15. dňa kalendárneho mesiaca k rukám plnoletého dieťaťa s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V rozhodnutí konštatoval, že navrhovateľka sa návrhom zo dňa 04.11.2019 domáhala zníženia vyživovacej povinnosti zo sumy 70 eur mesačne na sumu 30 eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2020. Návrh odôvodnila tým, že od doby posledného rozhodovania súdu o výživnom došlo na jej strane k podstatnej zmene pomerov, keď od 04.09.2016 do 29.04.2017 čerpala materskú dovolenku, od 30.04.2017 do 17.10.2019 poberala rodičovský príspevok a od 04.11.2019 je evidovaná ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny E.. V priebehu konania jej plnoletý syn vzájomným návrhom navrhol, aby vyživovacia povinnosť navrhovateľky bola s účinnosťou od podania návrhu, t.j. od 28.11.2019 zvýšená zo sumy 70 eur na sumu 140 eur mesačne. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľky na zníženie výživného je potrebné zamietnuť. Vzájomný návrh plnoletého dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti považoval za čiastočne dôvodný. Procesným dokazovaním zisťoval, či na strane navrhovateľky došlo k takej zmene pomerov, ktorá by bola dôvodom zmeny predchádzajúceho rozhodnutia. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že navrhovateľka je v súčasnosti zamestnaná, a to u D. B. BESPÁ-STRAV, E., kde dosahuje priemerný mesačný netto

príjem 327,20 eur, čo je príjem nižší než aký dosahovala v čase poslednej úpravy rozsahu vyživovacej povinnosti a pribudla jej pritom aj ďalšia vyživovacia povinnosť. Súd mal však vykonaným dokazovaním za preukázané, že navrhovateľka sa svojim konaním vzdala výhodnejšieho zamestnania; taktiež mal z prehľadu voľných pracovných miest za preukázané, že navrhovateľka by mohla vykonávať prácu s vyššou mzdou ako u svojho súčasného zamestnávateľa. Vychádzajúc z princípu potenciality príjmov v zmysle ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine potom dospel k záveru, že v danej veci nie je možné prihliadať iba na faktické príjmy navrhovateľky, ale na príjmy, ktoré by vzhľadom na svoj vek, schopnosti, prax a zdravotný stav mohla na trhu práce dosahovať, ak by sa v dôsledku svojej nečinnosti o ne nepripravila a z ktorých by bola schopná i ďalej platiť výživné v sume 70 eur mesačne. Tieto príjmy (potencionálne príjmy) by boli vyššie (a/ za prácu V. - J., b/ za prácu opatrovateľky, c/ za prácu predavačky), preto súd návrh navrhovateľky o zníženie výživného zamietol. Keďže plnoleté dieťa v priebehu konania uplatnilo vzájomný návrh na zvýšenie vyživovacej povinnosti, procesným dokazovaním následne zisťoval, či na strane plnoletého dieťaťa došlo k takej zmene pomerov, ktorá by bola dôvodom zmeny predchádzajúceho rozhodnutia. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že na strane plnoletého dieťaťa od posledného rozhodnutia súdu o výživnom došlo k podstatnej zmene pomerov. Konštatoval, že ku dňu 28.11.2019, od ktorého dátumu plnoleté dieťa navrhlo zvýšiť výživné, je dieťa o viac ako 4,5 roka staršie, v školskom roku 2019/2020 plnoletý syn študoval bakalársky študijný program W., D. W. a W. D., v kombinácii študijných odborov W. a W. M. a X. na H. X. S. v Y., Fakulta W.. Študentom uvedenej školy bol aj v čase rozhodnutia vo veci samej. Z rozhodnutia S. H.. W. a D. v X., Inštitút B. Y. a O. zo dňa 22.06.2020 mal súd za preukázané, že plnoletý syn bol v akademickom roku 2020/2021 prijatý na dennú formu štúdia bakalárskeho profesijne orientovaného študijného programu B., v študijnom odbore V. J.. Súd ďalej porovnal náklady dieťaťa vynakladané v čase poslednej úpravy výživného s mesačnými nákladmi, odkedy sa domáha zvýšenia výživného a zistil, že náklady na úhradu jeho odôvodnených potrieb sa zvýšili, a to jednak plynutím času, jednak v súvislosti so štúdiom na vysokej škole. Uvedol, že zmena pomerov, ku ktorej na strane plnoletého dieťaťa došlo v súvislosti s návštevou školy, so zvyšovaním veku je podstatná, pričom absolvovanie vzdelávacieho procesu ako prípravy na budúce zamestnanie je v súdnej praxi považované za objektívnu skutočnosť, na základe ktorej dochádza k zmene pomerov na strane oprávneného dieťaťa v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Doteraz určené výživné 70 eur mesačne nezohľadňuje náklady na úhradu odôvodnených potrieb plnoletého dieťaťa, ktoré súd vyčíslil na sumu 482,24 eur mesačne, preto návrh plnoletého dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti považoval za dôvodný. Venoval sa potom zisťovaniu, či je v schopnostiach a možnostiach navrhovateľky platiť plnoletému dieťaťu nim navrhované výživné vo výške 140 eur mesačne. Poukázal opätovne na to, že navrhovateľka sa bez vážneho dôvodu vzdala výhodnejšieho zamestnania a že (vychádzajúc z princípu potenciality príjmov) by mohla dosahovať zárobok vyšší ako pri predchádzajúcom rozhodovaní súdu o výživnom. Po zohľadnení nákladov vynakladaných navrhovateľkou dospel k záveru, že navrhovateľka by aj pri zvýšení vyživovacej povinnosti na plnoletého syna bola schopná uhrádzať svoje náklady, pričom podotkol, že na niektorých nákladoch, najmä nákladoch súvisiacich so starostlivosťou o maloletého I., ktorý sa navrhovateľke narodil dňa XX.XX.XXXX, sa má podieľať aj druh navrhovateľky G. I., ako otec dieťaťa. K námietke navrhovateľky o jej nepriaznivej finančnej situácii súd poukázal na skutočnosť, že navrhovateľka so svojim druhom po poslednom rozhodnutí súdu prvej inštancie pristúpila k výstavbe rodinného domu; z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že faktickými stavebníkmi rodinného domu sú navrhovateľka a jej partner. K ďalšej námietke navrhovateľky, týkajúcej sa toho, že plnoletý syn v súčasnosti v súvislosti s opatreniami súvisiacimi s ochorením COVID neštuduje v riadnej prezenčnej forme uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že plnoletý syn dňa 27.04.2020 v súvislosti s epidemickou situáciou a s na území Slovenska realizovanými opatreniami nariadenými ústrednými orgánmi skutočne odovzdal internát, táto zmena je však len prechodnou zmenou a nie kvalifikovanou, ktorá by mala mať vplyv na výšku zvýšeného výživného. Pokiaľ ide o namietaný príjem plnoletého dieťaťa uviedol, že z lustrácie v registri Sociálnej poisťovne vyplynulo, že po 20.05.2020 plnoletý syn mal príjem z brigádnickej práce študentov, takýto príjem dieťaťa, ktoré sa inak štúdiom pripravuje na budúce povolanie však neovplyvňuje vyživovaciu povinnosť rodičov (R 76/1968). Vychádzajúc z takto zistených majetkových a zárobkových pomerov navrhovateľky a odôvodnených potrieb plnoletého dieťaťa potom dospel k záveru, že je potrebné vyživovaciu povinnosť navrhovateľky voči plnoletému dieťaťu zvýšiť zo sumy 70 eur mesačne na sumu 110 eur mesačne, s účinnosťou od podania návrhu, t.j. od 28.11.2019 a vo zvyšnej časti návrh plnoletého dieťaťa zamietol. Zároveň vyčíslil nedoplatok na výživnom za obdobie od 28.11.2019 do rozhodnutia súdu, ktorý v súlade s ust. § 232 ods. 4 CSP povolil navrhovateľke splácať v mesačných splátkach pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľka, ktorá žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že jej návrhu na zníženie vyživovacej povinnosti vyhovie, alternatívne aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie. V odvolaní uviedla, že návrh na zníženie vyživovacej povinnosti podala z dôvodu, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom sa pomery na jej strane zmenili zásadným spôsobom, došlo k poklesu jej príjmu, z dôvodu čoho si nedokáže plniť vyživovaciu povinnosť v súdom určenom rozsahu. Dôvodom značného poklesu jej príjmu bola rodičovská dovolenka, na ktorej bola do 17.10.2019. V súčasnosti je zamestnaná na základe dohody o pracovnej činnosti u zamestnávateľa D. B. - BESPÁ-STRAV v E., ako E., s miestom výkonu práce SLOVAKTUAL s.r.o. E., zatiaľ pracuje v rozsahu 4 hod. denne, pričom jej čistý mesačný príjem je vo výške 340 eur mesačne. Okrem plnoletého syna má ešte vyživovaciu povinnosť k maloletému J. synovi, ktorý navštevuje materskú školu v P., v ktorej sa však od 02.09.2020 zmenila prevádzková doba, a to od 7.00 hod. do 15.30 hod., čo je značnou prekážkou výkonu pracovnej činnosti na plný pracovný úväzok - a to najmä vzhľadom na jej vzdelanie a pracovné skúsenosti. Je vyučená E., skúsenosti má aj s výkonom práce na pozícii E.. Čo sa týka pracovného zaradenia E., zverejnené ponuky sa spravidla týkajú dvoj až trojzmennej prevádzky, čo sa týka pracovného zaradenia predavač, ponuky práce sú spravidla zamerané na denný pracovný čas v rozsahu 12 hodín. Vzhľadom k veku maloletého syna nie je v jej možnostiach využiť pracovné ponuky, ktoré ponúka pracovný trh; pokiaľ sa jedná o pracovné miesta, o ktoré sa aktívne zaujímal, takmer vždy bol pracovný čas nespojitelný so starostlivosťou o maloletého syna. Mala za to, že jej príjem jej poklesol z objektívnych príčin, nie z dôvodov na jej strane, teda jej neschopnosti, čo preukazuje aj tá skutočnosť, že od ukončenia štúdia bola neustále zamestnaná a na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny bola prvýkrát evidovaná ako nezamestnaná až po skončení rodičovskej dovolenky. Ďalej namietala, že výdavky, ktoré uviedol syn v súvislosti so štúdiom na vysokej škole sa zmenili, deklarované výdavky v sume 477 eur mesačne však nepovažuje za výdavky na úhradu odôvodnených potrieb 20 ročného študenta. V súčasnosti syn študuje na Inštitúte fyzioterapie, balneológie a liečebnej rehabilitácie v E., nie v Y., syn momentálne nemá zvýšené výdavky na internát, pretože na internáte nie je ubytovaný a študuje dištančnou formou. Za odôvodnené výdavky považuje výdavky na stravu, pomernú časť na bývanie, ošatenie, hygienu a zdravie; do bežného výživného nie je možné započítať výdavky súvisiace s voľno-časovými aktivitami, platbou za telefón, posilňovňu, úrazové a životné poistenie, výživové doplnky a pod., v sume vo výške približne 150 eur mesačne.

3. Plnoletý syn navrhovateľky prostredníctvom právnej zástupkyne v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Vo vyjadrení uviedol, že je zrejmé, že matka nedisponuje dôkazmi, ktoré by preukazovali jej „nemožnosť“ pracovať na plný pracovný úväzok. Je pravdou, že matka bola na rodičovskej dovolenke so svojim dieťaťom do troch rokov jeho veku; predtým pracovala ako predavačka na plný pracovný úväzok. Po rodičovskej dovolenke sa zamestnala na základe dohody o pracovnej činnosti podľa jej tvrdenia na štyri hodiny denne, pričom matka dôvodila svoju „nemožnosť“ pracovať na plný pracovný úväzok tým, že má malé dieťa. K tomuto uviedol, že z výpovede matky vyplynulo, že matka má zabezpečenú pomoc svojej susedy, ktorá jej pokrýva čas, kedy sa s partnerom pri dieťati vystriedajú, pričom nie je možné posúdiť X. dieťa ako prekážku plného pracovného úväzku a to s prihliadnutím na to, že dieťa je zdravé a umiestnené v škôlke. Ďalej matka vo svojom odvolaní „vyhodnocuje“ ponuky, ktoré jej boli predložené na pojednávaní, či už zo strany súdu získané šetrením na úrade práce alebo zástupcom dieťaťa, pričom mal za to, že je povinnosťou matky dosiahnuť taký príjem, aby bola schopná zabezpečovať výživu svojich detí a plniť si tak voči nim zákonnú vyživovaciu povinnosť. Matka na jednej strane považuje za svoju nevýhodu pri hľadaní zamestnania skutočnosť, že „nemá školu“, na druhej strane sa neštíti, napriek svojim reálnym možnostiam a preukázaným výdavkom svojho plnoletého syna na jeho štúdium na vysokej škole prispievať ňou navrhovanou sumou 30 eur mesačne, čo nie je ani suma minimálnej vyživovacej povinnosti určenej zákonom. Už uvedené svedčí o postoji matky k svojej vyživovacej povinnosti a k svojmu dieťaťu. Pre úplnosť uviedol, že jeho otec okrem toho, že zabezpečuje osobnú starostlivosť o neho dlhodobo, aj v súčasnosti mu poskytuje bývanie, stravu a uspokojuje jeho finančné potreby súvisiace so štúdiom, zatiaľ čo matka mu okrem výživného neposkytuje žiadne plnenia. Majetkové pomery matky súd prvej inštancie tiež vyhodnotil správne, pretože pokiaľ má matka vo vlastníctve nehnuteľnosť - pozemok, na ktorej stavia s partnerom dom, nie je možné jej majetkovú situáciu vyhodnotiť ako zlú.

4. Navrhovateľka v následnej replike argumentačne zotrvala na dôvodoch svojho odvolania. Dodala, že čo sa týka pracovných možností na trhu, v súčasnosti je situáciu skutočne vážna, pretože v oblasti E. + 50 km ku dňu podania vyjadrenia našla prostredníctvom webového portálu profesia.sk 18 ponúk, z ktorých

je len 6 bližšie od miesta jej bydliska, t.j. v okolí E., P., všetky ostatné pracovné ponuky sú vzdialené od jej bydliska v rozsahu od 20 do 50 km. Takmer všetky pracovné ponuky, pre ktoré by ako potencionálny zamestnanec vyhovovala, majú pre ňu nevyhovujúci čas. Dôvodom, prečo nie je v jej možnostiach zamestnať sa na plný pracovný úväzok mimo miesta trvalého bydliska, resp. v mieste vzdialenom viac ako 15 km je krátka prevádzková doba materskej škôlky, ktorá je v súčasnosti od 6.00 do 15.00 hod., preto nie je v jej možnostiach zabezpečiť odovzdanie a vyzdvihnutie maloletého syna v predškolskom zariadení, čo nie je ani v možnostiach otca dieťaťa, keďže jeho pracovný čas je v súčasnosti od 6.00 hod. do 15.00 hod., avšak táto sa v súčasnosti mení v súvislosti s infekčným ochorením COVID-19, a to podľa potrieb zamestnávateľa. K ukončeniu pracovného pomeru v spoločnosti RIALTO, s. r. o. doložila súdu zdravotné záznamy preukazujúce jej zdravotné problémy s dýchaním, astmou a zároveň skutočnosti preukazujúce alergiológické ťažkosti, ktoré sú staršieho dáta, teda jej zdravotné ťažkosti nie sú účelne vymyslené pre podanie predmetného návrhu na zníženie výživného. K vyjadreniu plnoletého syna, že má starostlivosť o maloletého zabezpečovať pomocou susedy uviedla, že táto možnosť nie je riešením, pretože suseda jej dokáže pomôcť len veľmi nepravidelne a navyiac, takýto spôsob starostlivosti o maloletého nepovažuje za adekvátny a primeraný jeho veku. Pokiaľ ide o jej majetkové pomery uviedla, že je pravdou, že má spoluvlastnícke právo k pozemku, na ktorom stavia s partnerom rodinný dom, tento však financujú tak, že do stavby domu investoval určité peňažné prostriedky jej otec a jej partner, ona sama prispela samotným pozemkom. Stavbu rodinného domu starostlivo zvažovala a má za to, že takto zabezpečuje určitú majetkovú hodnotu do budúca aj pre plnoletého syna, keďže uvažovali s jednou miestnosťou aj pre neho, aby mal svoj vlastný priestor, aby mu zabezpečila bývanie do budúcnosti.

5. Plnoletý syn v duplike k vyjadreniu navrhovateľky uviedol, že konanie matky a opakované podania považuje za úmyselné prietahy v konaní s úmyslom oddať súdom zvýšenú vyživovaciu povinnosť.

6. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľky na zníženie vyživovacej povinnosti, výroku o zvýšení vyživovacej povinnosti navrhovateľky, výroku o zameškanom výživnom a v závislom výroku o trovách konania, podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

7. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti vzájomný návrh plnoletého dieťaťa zamietol, odvolaním napadnutý nebol, preto je rozsudok súdu prvej inštancie v tomto výroku právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý (§ 367 CSP).

8. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľkou vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie. Odvolacie námietky navrhovateľky vo veci samej sú totožné s námietkami, ktoré uplatnila už pred súdom prvej inštancie a tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z uvedeného dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody podrobného, rozsiahleho a náležité odôvodneného rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v podrobnostiach v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP odkazuje a len na doplnenie správnosti dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie dodáva nasledovné:

9. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine).

10. Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

11. Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného.

12. Na strane oprávneného treba skúmať jeho skutočné a odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinností rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Odvolací súd sa pritom nestotožňuje s názorom navrhovateľky uvedeným v odvolaní, že oprávnené potreby zahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale tieto sú dané širšie - potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi, aj spoločenskými, ktoré závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu a schopností dieťaťa živiť sa samo a starať sa o seba.

13. Na strane povinného súd prihliada na jeho schopnosti a tiež možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Zohľadňuje aj jeho majetkové pomery a to, či má vyživovaciu povinnosť voči iným osobám. Pokiaľ sa preukáže, že na strane povinného došlo k poklesu alebo strate zárobku, či iného príjmu, súd musí skúmať dôvody, ktoré k tomu viedli (R 27/1970).

14. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. Pri uplatnení princípu potenciality príjmu osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencionálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencionálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti a dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahrňujúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu, a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliadne len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného.

15. V preskúmvanej veci sa navrhovateľka podaným návrhom domáhala zníženia vyživovacej povinnosti k plnoletému synovi, ktorá bola naposledy určená rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 29.04.2014, č. k. 9P/90/2013-57 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 24.02.2015, č. k. 6CoP/8/2015-83 v sume 30 eur mesačne s účinnosťou od 06.12.2013 do 28.04.2014 a s účinnosťou od 29.04.2014 v sume 70 eur mesačne. Navrhovateľka podanie návrhu odôvodňovala tým, že od doby posledného rozhodovania súdu o výživnom došlo na jej strane k podstatnej zmene pomerov, keď od 04.09.2016 do 29.04.2017 čerpala materskú dovolenku, od 30.04.2017 do 17.10.2019 poberala rodičovský príspevok a od 04.11.2019 bola evidovaná ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny E.. Návrh na súde prvej inštancie bol podaný dňa 04.11.2019. Dňa 20.12.2019 navrhovateľka uzavrela s D. B. BESPÁ-STRAV, E., dohodu o pracovnej činnosti na dohodnutý druh práce E. - J. H., s miestom výkonu práce SLOVAKTUAL, s. r. o. E., s dohodnutou dĺžkou pracovného času 10 hodín týždenne s dohodnutou odmenou 3,50 eur za hodinu. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že navrhovateľka u svojho súčasného zamestnávateľa dosahuje priemerný mesačný zárobok 327,20 eur netto pri desaťhodinovom pracovnom týždni. Od posledného rozhodovania súdu o výživnom jej pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť k mal. I., nar. XX.XX.XXXX. V čase posledného rozhodovania súdu o výživnom navrhovateľka dosahovala príjem vo výške 348,88 eur netto.

16. Súd prvej inštancie podrobne skúmal možnosti navrhovateľky zamestnať sa po skončení rodičovskej dovolenky a zistil, že dňa 17.10.2019 bola medzi navrhovateľkou na základe jej návrhu a jej zamestnávateľom - D. E. L. - TEVOS, E., uzavretá dohoda o skončení pracovného pomeru bez uvedenia dôvodu, ku dňu 20.10.2019. Zároveň zistil, že podľa vyjadrenia uvedeného zamestnávateľa, ak by navrhovateľka nenavrhola skončenie pracovného pomeru dohodou, bola by jej daná výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce pre nadbytočnosť, čo súd prvej inštancie vyhodnotil ako skutočnosť, že v tomto prípade sa navrhovateľka nevzdala bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania.

17. Vykonaným dokazovaním však zistil, že navrhovateľka si zabezpečovala prácu aj u iného zamestnávateľa, a to v spoločnosti RIALTO, s. r. o. E., na pozíciu V. - J., kde podľa posudku lekára v zdravotnej dokumentácii bolo preukázané, že na tento druh práce bola spôsobilá. Navrhovateľka tu však odpracovala len jeden deň a pre dyspeptické ťažkosti (poruchy trávenia v dôsledku stresu), bola dočasne práceneschopná a skončila pracovný pomer v skúšobnej dobe. Navrhovateľka nepreukázala, že uvedenú prácu nemohla vykonávať pre zdravotné dôvody (navrhovateľkou predložená zdravotná

dokumentácia v odvolacom konaní pre takéto závery nepostačuje), tak, ako na to poukázal správne aj súd prvej inštancie, tento dôvod navrhovateľka napokon ani neuviedla v skončení pracovného pomeru v skúšobnej dobe. Vykonaným dokazovaním rovnako bolo preukázané, že navrhovateľka mala záujem aj o absolvovanie rekvalifikačného kurzu na prácu A. pre zamestnávateľa A. P. E. (teda priamo v bydlisku navrhovateľky), pričom jednou z podmienok absolvovania rekvalifikačného kurzu bolo, aby navrhovateľka predložila Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny E. vyjadrenie od A. P. E., ktorú žiadosť navrhovateľka roztrhala (navrhovateľka uviedla, že zamestnanec obecného úradu nevedel, čo má do vyjadrenia uviesť). Obecný úrad P. E. pritom súdu oznámil, že nevylučuje, že ak by navrhovateľka spĺňala kvalifikačné predpoklady a predložila doklady, ktoré by ju oprávňovali takýto druh práce vykonávať, bol by s ňou pracovný pomer uzavrel.

18. Uvedené konanie navrhovateľky v oboch prípadoch súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako konanie, ktorým sa navrhovateľka bez dôležitého dôvodu vzdala výhodnejšieho príjmu, keďže v konaní bolo preukázané, že v oboch predpokladaných zamestnaniach by navrhovateľka dosahovala vyšší príjem ako v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom. Okrem uvedeného, z prehľadu voľných pracovných miest bolo tiež preukázané, že prácu opatrovateľky so mzdou vyššou ako 500 eur ponúkali aj iné neziskové organizácie.

19. Preto súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní správne vychádzal z princípu potenciality príjmov a pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky na zníženie výživného, ako aj o vzájomnom návrhu plnoletého dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti správne nevychádzal z príjmov, ktoré navrhovateľka dosahovala v čase vyhlásenia rozhodnutia, ale z príjmov, ktoré potencionálne mohla vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti a stupeň dosiahnutého vzdelania dosahovať, pričom išlo o príjem vyšší, ako pri predchádzajúcom rozhodnutí súdu o výživnom.

20. Odvolací súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým návrh navrhovateľky na zníženie výživného zamietol a vyhovel vzájomnému návrhu plnoletého dieťaťa na zvýšenie vyživovacej povinnosti do výšky 110 eur, keď v konaní bola nepochybne preukázaná zmena pomerov na strane plnoletého dieťaťa, v napadnutej časti potvrdil, keď považoval za správne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o časti vyčísleného nedoplatku na výživnom a povolenia splátok.

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Každý z účastníkov si teda sám znáša trovy, ktoré v konaní platil. Odvolací súd nezistil v danej veci dôvody pre iné rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e p r í p u s t n é.**

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať dovolanie za podmienok stanovených v ust. § 419 až § 425 CSP. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu podľa § 370 a nasl. CMP.